

Diversitat lingüística

L'Institut Linguapax és una organització internacional no governamental que té la seva seu a Barcelona, i que actua en el marc del Centre UNESCO de Catalunya. No obstant això, hi ha altres entitats arreu del món que també participen de l'esperit Linguapax: el Centre UNESCO del País Basc; la Càtedra UNESCO en Política Lingüística i Didàctica de les Llengües de la Universitat de Mons-Hainaut, a Bèlgica; el Departament de Llengües Estrangeres de la Universitat de les Nacions Unides, a Tòquio; i la Càtedra UNESCO en Llengües i Educació de l'Institut d'Estudis Catalans, creada el mes de febrer del 2002.

Els objectius de l'Institut Linguapax són: promoure la informació i la investigació sobre polítiques lingüístiques; assessorar els responsables de política lingüística dels governs estatals o subestatals; fomentar l'educació multilingüe i perfeccionar els mètodes d'aprenentatge; relacionar l'educació multilingüe amb la cultura de la pau; oferir assistència tècnica a les comunitats lingüístiques minoritàries o minoritzades; defensar els drets lingüístics com a drets humans individuals i col·lectius; facilitar la gestió de la diversitat lingüística de les ciutats amb immigrants de diverses llengües; contribuir a la presència del multilingüisme al ciberespai; crear nous mecanismes de col·laboració entre ONG especialitzades.

Miquel Siguan és el president honorari de l'Institut Linguapax. La composició del Comitè de Direcció és la següent: Fèlix Martí, president; Isidor Marí i Dolors Reig, vicepresidents; Marie-Amélie Ponce, directora; Josep Cru, secretari general; Marc Leprêtre i Miquel Martí, vocals. Els membres de la junta directiva de l'Institut Linguapax es reuneixen el dia 6 de setembre; en el curs d'aquesta reunió té lloc la modificació dels òrgans de govern de l'Institut: Agustí Colomines és elegit president de l'Institut Linguapax i Fèlix Martí

és nomenat president del comitè científic assessor; n'apareix informació al diari *La Vanguardia* del dia 12 de setembre i al portal *entitats.info* del dia 8 de setembre.

El Comitè de Direcció de l'Institut Linguapax està format per Susana Cuevas, Denis Cunningham, Lachman M. Khubchandani, Luís Enrique López, Irmela Neu, Joseph Poth, Ignace Sanwidi, György Szépe, Carles Torner i Jean Jacques Van Vlasselaer. El Comitè Assessor de l'Institut Linguapax està format per Vigdís Finnbogadóttir, com a presidenta honorària del comitè, i per Serguei A. Arutiunov, Anvita Abbi, Conrad M. B. Brann, Charles Castonguay, Bernard Comrie, Jean-Claude Corbeil, François Grin, Regina Jensdóttir, Björn H. Jernudd, Vida Mikhalchenko, Dónall Ó Riagáin, Jerzy Smolicz, Asher Stern i Miquel Strubell. En la reunió de junta directiva del dia 6 de setembre s'acorda la fusió del Comitè de Direcció i el Comitè Assessor en una única instància, que s'anomena Comitè Científic Assessor, i que aplega els membres dels dos comitès.

Després de la dissolució de la Divisió de Llengües a la UNESCO, els responsables de l'Institut Linguapax fan diverses gestions per tal que la diversitat lingüística torni a ser un tema preferent de l'activitat de la UNESCO. El dia 9 d'agost, Islàndia presenta un projecte de decisió a la 170 reunió del Consell Executiu de la UNESCO per tal que es dinamitzi el programa de llengües a la UNESCO.

Com a president honorari de l'Institut Linguapax, Miquel Siguan fa una conferència sobre "La llengua catalana a la Unió Europea i les organitzacions internacionals" a Expolingua, Madrid, el dia 26 de març. N'apareix informació al portal *entitats.info* del dia 26 de març.

ESCOLES CATALANES QUE PARTICIPEN EN EL PROGRAMA LINGUAPAX

CEIP Escola Bellaterra de Cerdanyola del Vallès, CEIP Marinada - Salvador Espriu del Masnou; CEIP Migdia de Girona; Centre Escolar Empordà de Roses; Col·legi El Roser de Sant Julià de Vilatorrada; Col·legi Sagrat Cor de València; Escola Virolai de Barcelona; Escola Comte Guifré de Perpinyà; IES Ferrer i Guàrdia de Sant Joan Despí; IES Matadepera de Matadepera; IES Santiago Sobrequès de Girona; IES Serra de Marina de Premià de Mar; Institució Montserrat de Barcelona. També participen en el Programa Linguapax les escoles: CEIP Manuel Vidal Portela, de Pontevedra; Ikastola Artxandape de Bilbao; Escola d'Adults Camargo, de Cantàbria; IES Alixar, de Castilleja de la Cuesta. Els alumnes de primària de les escoles catalanes que treballen el Programa Linguapax es reuneixen a Barcelona el dia 13 de febrer. Els alumnes de secundària de les escoles catalanes que treballen el Programa Linguapax es reuneixen a Barcelona el dia 12 de març.

Com a president de l'Institut Linguapax, Fèlix Martí és membre del Comitè d'Honor del Consell Mediterrani de les Llengües, de la Universitat d'Abou-Bekr Belkaid de Tlemcen, Algèria.

Com a president de l'Institut Linguapax, el dia 17 d'abril, Fèlix Martí pronuncia una conferència a la Universitat de les Nacions Unides de Tòquio sobre "Estratègies per protegir la diversitat lingüística al món", en un acte organitzat per Linguapax Àsia i per la Universitat de les Nacions Unides. N'apareix informació, el dia 27 d'abril, a la revista digital *No-vels* del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El Centre UNESCO de Catalunya i l'Institut Linguapax són dues de les entitats impulsores de la constitució de l'Observatori de la Llengua Catalana, promogut pel CIEMEN; es tracta d'una instància que, de forma autoritzada i amb criteris de rigor acadèmic, assumeix el paper de referent tècnic en la defensa de la llengua catalana, en el marc de la legislació nacional, estatal i internacional. Les entitats que constitueixen inicialment l'Observatori de la Llengua són: Òmnium Cultural, Acció Cultural del País Valencià, Obra Cultural Balear, Centre UNESCO de Catalunya, Institut Linguapax, Comitè de Seguiment de la Declaració Universal de Drets Lingüístics, Plataforma per la Llengua, Fundació Congrés de Cultura Catalana, Casal Jaume I de Perpinyà i Col·-

legi d'Advocats de Barcelona. L'Institut d'Estudis Catalans dona suport al projecte. Les reunions de les entitats promotores tenen lloc els dies 29 de gener, 26 de febrer, 26 d'abril, 1 de juny, 22 de juny, 20 de novembre, i 16 de desembre; el dia 1 d'octubre se celebra una reunió especial, en què Jordi Argelagué presenta a les entitats membres les propostes de l'Observatori a la redacció del nou Estatut de Catalunya. L'Observatori lliura, el dia 20 de gener, a Maud de Boer-Buquicchio, secretària general adjunta del Consell d'Europa, quatre auditories sobre les llengües que conviuen amb el castellà; n'apareix informació al diari *Avui* del 21 de gener. El dia 25 de febrer, es presenta al Comitè contra la Discriminació Racional, de les Nacions Unides, a Ginebra, un informe sobre la discriminació del català elaborat per les entitats aplegades en l'Observatori de la Llengua. Es tracta d'un informe suplementari als informes periòdics 16 i 17 presentats per l'Estat espanyol a l'esmentat comitè. L'informe denuncia que el govern espanyol nega sistemàticament la pluralitat lingüística de l'estat, discrimina per raó de llengua i promou enfrontaments entre comunitats lingüístiques. Informació al diari *Avui* del 26 de febrer; al portal *tribunacatalana* del 26 de febrer; al portal *vilaweb.com* del dia 15 de març; al portal *entitats.info* del 16 de març; al portal *tribuna catalana.org* del 16 de març; a la revista *el Temps* del 2 de març; al diari *Avui* del 16 de març. El dia 27 de maig, l'Observatori de la Llengua lliura un infor-

me al Consell d'Europa desmentint el que ha redactat el Govern espanyol sobre el grau de compliment de a Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries. El dia 8 d'octubre, l'Observatori de la Llengua organitza, a Barcelona, una jornada de debat sobre l'estatut i la llengua; n'apareix informació al portal *vilaweb.com* i *entitats.info* del dia 8 d'octubre; al portal *entitats.info* del dia 2 de novembre. El dia 18 de novembre té lloc la compareixença de l'Observatori de la Llengua a la Comissió de Cultura del Senat de l'Estat espanyol.

Agustí Colomines intervé, el dia 12 de febrer, en la compareixença davant de la Comissió de Política Cultural del Parlament de Catalunya, per tal d'informar sobre la situació de la unitat de la llengua als Països Catalans. En el curs de la seva intervenció, Agustí Colomines manifesta que Unesco té la intenció de demanar a la UNESCO que faci seva l'opinió dels experts internacionals en relació a la unitat del català. Les altres entitats que compareixen davant de la Comissió del Parlament són: Institut d'Estudis Catalans, Òmnium Cultural, Plataforma per la Llengua, Veu Pròpia, Organització pel

UN INFORME MUNDIAL SOBRE LES LLENGÜES

L'Informe Mundial sobre les Llengües té el seu origen en el Seminari Internacional Linguapax sobre Polítiques Lingüístiques, celebrat a Leioa (País Basc) l'any 1996, en el qual el director general de la UNESCO, Federico Mayor, proposa la necessitat de fer una investigació sobre la situació de les llengües en el món. La Conferència General de la UNESCO de l'any 1997 aprova el projecte. El Govern Basc signa un memoràndum d'entesa amb la UNESCO, el juliol del 1997, i es compromet a finançar el projecte. L'estudi té per objectiu donar a conèixer quin és l'estat de les llengües en el món, tot posant de manifest la riquesa lingüística del planeta i explicant els problemes que afecten els idiomes en les diverses regions del món. Al mateix temps, l'estudi insisteix a fomentar la consciència del patrimoni lingüístic, crida l'atenció sobre l'evolució d'aquest patrimoni i recomana mesures per protegir les llengües vives.

Com a president de l'Institut Linguapax, Fèlix Martí participa, el dia 16 de març, a París, en una reunió convocada per François Rivière, de l'Oficina del director General, per estudiar la implicació de la UNESCO en l'informe mundial de les llengües. També participen en la reunió Itziar Idiazabal, del Centre UNESCO del País Basc, com a membre del comitè tècnic de l'informe; Milagros del Corral, del sector de Cultura de la UNESCO; Mary-Joy Pigozzi, directora de la Divisió per a la Promoció de la Qualitat Educativa, de la UNESCO; Paul Hector, de la Divisió de la Societat de la Informació; i John Donaldson, del Departament Legal de la UNESCO. En l'esmentada reunió, la UNESCO informa que no assumeix l'edició de l'esmentat informe.

UNESCO Etxea edita, el mes d'octubre, amb el suport del Departament de Cultura del Govern Basc, *World Languages Review Synthesis / Munduko hizkuntzei buruzko txostenaren laburpena*, una versió abreujada en anglès i en basc de l'esmentat informe.

L'Institut Linguapax inicia la traducció catalana de l'informe, que està previst que es publiqui a principis del 2005.

DIÀLEG SOBRE DIVERSITAT LINGÜÍSTICA, SOSTENIBILITAT I PAU

L'Institut Linguapax organitza un dels 45 Diàlegs del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004: Diversitat lingüística, sostenibilitat i pau, que té lloc els dies 20 a 23 de maig del 2004, i que és alhora "Linguapax X", la desena trobada internacional d'experts que promou Linguapax. Aquesta és la llista de les convocatòries anteriors: Linguapax I, a Kiev, Ucraïna, el 1988; Linguapax II, a Sitges, el 1988; Linguapax III, a Saarbrücken, Alemanya, el 1990; Linguapax IV, a Barcelona, el 1994; Linguapax V, a Melbourne, Austràlia, el 1995; Linguapax VI, a Ouagadougou, Burkina Faso, el 1999; Linguapax VII, a Cochabamba, Bolívia, el 1999; Linguapax VIII, a Kiev, Ucraïna, el 2000; Linguapax IX, a Barcelona, el 2002.

El comitè organitzador del diàleg està format per les persones següents: Aureli Argemí, Andoni Barreña, Susana Cuevas, Denis Cunninham, Ernest Querol, Lachman Khubchandani, Luis Enrique López, Isidor Marí, Fèlix Martí, Juan Carlos Moreno, Irmela Neu, Miquel Siguan, Jean-Jacques Van Vlasselaer i un representant del Fòrum Barcelona 2004. La secretaria tècnica està formada per Josep Cru i Amélie Ponce. Fèlix Martí és el director del diàleg.

Apareix nombrosa informació sobre aquest diàleg: article "Sobre diversitat lingüística, sostenibilitat i pau", signat per Linguapax, a la revista *Vol* de la Federació Catalana de Voluntariat Social d'abril-maig; al portal d'Internet *3xl.net* del dia 17 de maig; al portal *entitats.info* dels dies 18, 20 i 24 de maig; a les informacions de la xarxa de distribució *infozèfir* del dia 20 de maig; teletips de l'Agència EFE i de l'Agència Europa Press del dia 20 de maig; al diari *La Vanguardia* del dia 21 i del dia 22 de maig; al diari *Avui* del 21 de maig; al diari *el Punt* del 21 de maig; al diari *El Periódico* del 22 de maig; al diari *El Periódico* del 24 de maig; al diari *La Razón* del dia 24 de maig; al diari *ABC* del 24 de maig; al diari *el País* del 24 de maig; al portal e-notícies del 24 de maig; a *la Vanguardia* del dia 24 de maig; el president de la Generalitat, Pasqual Maragall, hi dedica l'article "El futur del català: passió i intel·ligència", que apareix al diari *Avui* el 2 de juny.

Com a conclusió del diàleg, destaca la proposta, feta pel president de la Generalitat de Catalunya, d'impulsar la creació, a Barcelona, d'una Casa de les Llengües. N'apareix informació al diari *El Periódico* del 25 de maig; al diari *El Punt* del 25 de maig; *l'Avui* del dia 25 de maig; el diari *El País* del 21 de maig; *el Periódico* del 21 de maig; al diari *La Vanguardia* del 25 de maig. Els tres partits que integren el govern de la Generalitat de Catalunya acorden, en el debat de política general del Parlament de Catalunya que acaba el dia 30 de setembre, "promoure la creació d'una Casa de les Llengües"; n'apareix informació al diari *El Punt* del dia 1 d'octubre. El dia 9 d'octubre, David Crystal, catedràtic emèrit de Lingüística de la Universitat del País de Gal·les, publica l'article "Necesitamos una Casa de las Lenguas" al diari *El País*, en què dóna suport a la iniciativa de l'Institut Linguapax. El dia 30 de novembre, el Govern català acorda la creació del programa destinat a promoure la creació de la Casa de les Llengües.

Multilingüisme, Ciemen i Coordinadora d'Associacions per la Llengua. N'apareix informació al portal *entitats.info* del dia 28 de gener i a *e-notícies* del dia 17 de febrer.

El 23 de febrer, l'Institut Linguapax commemora el Dia Internacional de la Llengua Materna, amb un acte sobre "Globalització i diversitat lingüística", que té lloc al Col·legi de Periodistes de Barcelona, organitzat conjuntament amb l'Associació per a les Nacions Unides, i en el qual intervenen Marta Pesarrodonna, Carles Duarte i Carles Torner. N'apareix informació al portal *entitats.info* del 19 de febrer.

El dia 27 de setembre, amb motiu del Dia Europeu de les Llengües, l'Institut Linguapax organitza la conferència "Les llengües d'Europa: una realitat malmesa", a càrrec d'Ignasi Badia, a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans.

L'Institut Linguapax concedeix, com cada any, els premis Linguapax, per guardonar persones que s'hagin destacat per la defensa de la diversitat lingüística i per l'ensenyament multilingüe. En l'edició de l'any 2003, els guardonats són Tove Skutnabb-Kangas i Aina Moll i reben el premi el dia 27 de febrer, en el marc del II Simposi Internacional Mercator, "Europa 2004: un nou marc per a totes les llengües?", que té lloc a Tarragona els dies 27 i 28 de febrer. Informació al portal *vilaweb.com* del dia 27 de febrer; a *entitats.info* del dia 1 i del dia 3 de març; el dia 17 de febrer té lloc a Tarragona una conferència de premsa, a la qual assisteix Josep Cru, per tal de presentar els premis Linguapax. En l'edició del 2004, els guardonats són Joshua Fishman i Fernand de Varennes. Informació al portal *entitats.info* del dia 27 de maig.

Amb el suport de l'Alt Comissionat per a les Minories Nacionals de l'Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa, l'Institut Linguapax coordina la traducció al català, al kurd, al calmic i al tàtar de la Crimea de les Recomanacions de l'Haia sobre els

drets educatius de les minories nacionals, les Recomanacions d'Oslo sobre els drets lingüístics de les minories nacionals i les Recomanacions de Lund sobre la participació efectiva de les minories nacionals a la vida pública.

El seminari Linguapax 7, reconegut oficialment com a curs de formació del professorat pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, s'adreça al professorat de les escoles catalanes que apliquen el Programa Linguapax i té com a objectiu millorar la pràctica docent en les àrees de llengua estrangera i ciències socials; adquirir nous coneixements relatius a les unitats didàctiques del Programa Linguapax; i integrar les activitats d'aquest programa en l'eix transversal "Educació per la pau". Dolors Reig i Miquel Martí coordinen el seminari. Les sessions es fan el dia 17 de gener, al CEIP Bellaterra, de Cerdanyola del Vallès; el dia 17 d'abril a la Casa de la Generalitat de Perpinyà, en un acte del qual n'informa, el dia 27 d'abril, la revista digital *Noves* de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, i el 23 d'octubre, a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans, a Barcelona.

El Centre edita el número 7 del *Butlletí Linguapax Catalunya*, on s'informa de les activitat que duen a terme les escoles catalanes que participen en el programa Linguapax. La revista *Noves SL* publica una informació, el 27 d'abril, sobre les escoles associades a la UNESCO que treballen el programa Linguapax i sobre les unitats didàctiques que s'han publicat.

Informació de Linguapax al programa *El suplement* de Catalunya Ràdio del dia 11 de gener.

Josep Cru forma part, en representació de l'Institut Linguapax, del Consell Assessor de *Noves SL*, *Revista de Sociolingüística*, de l'Institut de Sociolingüística Catalana, de la Generalitat de Catalunya.

L'Institut Linguapax del Centre UNESCO de Catalunya és l'entitat col·laboradora d'Amarauna.

Xarxa de Llengües del Món, que promou el Centre UNESCO del País Basc sota el patrocini del Govern Basc. Es tracta d'un projecte (www.amarauna-languages.com) que té com a objectiu impulsar les relacions entre les persones i les organitzacions conscients del valor de la diversitat lingüística i de la preservació dels drets lingüístics.

L'Institut Linguapax es presenta el dia 12 de juny, a la Universitat Autònoma de Barcelona, en una jornada sobre La diversitat lingüística i cultural a les aules, que hi organitzen el projecte europeu Socrates Comenius Jaling (Janua Linguarum, la porta oberta de les llengües) de la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Associació de Mestres Rosa Sensat.

El Centre UNESCO de Catalunya assessora i dóna suport a la delegació catalana que assisteix, del 15 al 20 de novembre, a Rosario, Argentina, al I Congrés de les Llengües, que agrupa les llengües que han viscut subordinades al castellà. Aquesta iniciativa es fa en paral·lel al III Congrés Internacional de la Llengua Espanyola, que té lloc els mateixos dies a la mateixa ciutat argentina. N'apareix informació al diari *El Punt* del dia 11 de novembre; al portal *vilaweb* del dia 15 de novembre

Com a president de l'Institut Linguapax, Agustí Colomines participa els dies 28 i 29 de setembre, a Elista, República dels Calmucs, en la Conferència internacional sobre promoció i planificació lingüística a Europa i a Rússia, que hi organitza la Universitat d'Elista. Agustí Colomines hi pronuncia la conferència "El pluralisme cultural com a garantia de la llibertat".

Josep Cru assisteix a les jornades sobre El model lingüístic de l'Estat espanyol: present i futur, que organitza la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació de l'Institut d'Estudis Catalans, a Barcelona, els dies 28 d'octubre, 4 de novembre, 11 de novembre i 18 de novembre.

Dolors Reig fa un taller Linguapax amb l'alumnat d'ESO de l'IES Narcís Xifra de Girona, el dia 30 de gener, en el marc de les activitats del Dia Escolar per la No Violència i la Pau (DENIP). Amparo Vázquez participa, en nom de Linguapax, en les activitats que organitza l'IES Matadepera el mateix dia 30 de gener.

Dolors Reig visita diverses entitats i centres escolars: el dia 30 de març, juntament amb Amparo Vázquez, l'IES Ferrer i Guàrdia de Sant Joan Despí; el dia 2 de juny, juntament amb Miquel Martí, la Casa a Perpinyà de la Generalitat de Catalunya; l'IES Narcís Xifra de Girona, el dia 15 de juliol.

Dolors Reig, a petició del Servei d'Ensenyament del Català, del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, fa un cicle de conferències sota el títol "En so de pau", als llocs següents: el dia 14 de gener, a Girona; el dia 21 de gener, a Sabadell; el dia 28 de gener, a Lleida; el dia 4 de febrer, a Tortosa; el dia 11 de febrer, a Tarragona; el dia 18 de febrer a Martorell; el 25 de febrer a Barcelona i el 3 de març a Mataró.

Dolors Reig presenta el projecte Linguapax, el dia 6 de juliol, a l'assemblea estatal d'escoles associades a la UNESCO; el dia 6 d'octubre presenta el pla d'actuació de Linguapax a l'assemblea de les escoles associades catalanes.